

За наукові КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 15 (674)
ЧЕТВЕР
11
ТРАВНЯ
1961 року.
Ціна 2 коп.

З'їзду НАЗУСТРІЧ

По всій країні розгорнулось всенародне змагання за гідну зустріч XXII з'їзду КПРС. Всі радянські люди прагнуть зустріти наступний з'їзд новими трудовими подарунками.

Працівники всіх кафедр і наукових закладів Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова, керуючись рішеннями XXI з'їзду партії і наступних пленумів ЦК КПРС, взяли на себе зобов'язання ще ширше розгорнути науково-дослідну роботу, впроваджувати результати наукових досліджень у виробництво, поліпшувати підготовку молодих спеціалістів, активно пропагувати політичні і наукові знання серед трудящих міста і села.

На засіданні Вченої ради університету було прийнято звернення до всіх вчених вузів і науково-дослідних закладів Одеси та Одеської області з закликом включитися у всенародне змагання на честь XXII з'їзду КПРС.

Колектив фізичного факультету та Інституту фізики зобов'язується до відкриття XXII з'їзду КПРС:

1. Підготувати і видати «Рекомендації факультету по застосуванню аерозолів в сільському господарстві».
2. Реорганізувати майстерні інституту фізики.
3. Організувати електротехнічну лабораторію.
4. Посилити пропаганду природничо-наукових знань, провести, зокрема, цикли лекцій:

- 1) Основні проблеми сучасної фізики:
  - а) для інженерно-технічних працівників Одеського раднаргоспу;
  - б) для колгоспників та інтелігенції районів області.

Співробітники кафедр механіко-математичного факультету зобов'язуються одержати до 1 жовтня 1961 р. попередні результати розробленої теми: «Розрахунок комбікормів за екстремальними показниками».

На честь наступного з'їзду колективами кафедр хімічного факультету були взяті такі зобов'язання:

По кафедрі аналітичної хімії:

При виконанні госпдоговірної теми з заводом виннокам'яної кислоти дати виробництву до XXII з'їзду рекомендації по визначенню фізико-хімічними методами кінця реакції розщеплення при технологічній обробці винокиислої вапна сірчаної кислоти. Систематично давати консультації заводській лабораторії з питань аналітичного контролю виробництва та ін.

По кафедрі неорганічної хімії:

На честь XXII з'їзду КПРС надавати систематичну допомогу Одеському суперфосфатному заводу в налагодженні технології виробництва криоліту. Спільно з співробітниками ЦЗЛ суперфосфатного заводу вести роботу по вдосконаленню хіміко-технологічного контролю в цеху криоліту та ін.

По кафедрі органічної хімії:

а) Синтезувати до XXII з'їзду КПРС ряд похідних барбітурової кислоти і передати їх для фізіологічних випробувань та ін.

Співробітники кафедр біологічного факультету та Ботанічного саду на честь XXII з'їзду КПРС взяли на себе численні зобов'язання, в тому числі:

1. Обслідувати придунайські та придністровські райони на зараженість паразитами сільськогосподарських тварин та птахів і розробити профілактичні засоби боротьби з ними.
2. Передати для випробування та розмноження двокореневих саджанців плодкових (не менше 300 дерев), клубнів гібридної земляної груші (500...), а також для оцінки у виробничих умовах — гібридне насіння кукурудзи і матеріал для вегетативного розмноження сіди багаторічної.
3. Провести виробничі посіви в Кілійському районі нової кормової культури — костра сітхінського.
4. Скласти промислову карту запасів міді у Хаджибейському лимані для згодовування їх тваринами.
5. Передати Одеському зелентресту 20 видів (2000 екземплярів) декоративних деревно-чагарникових порід для впровадження у насадження м. Одеси.

На честь XXII з'їзду співробітники кафедр географічного факультету беруть на себе такі зобов'язання:

1. Передати результати робіт по областях південного сходу УРСР обласним і районним сільськогосподарським організаціям тексти-характеристики областей і районів з вказівкою на значення фізико-географічних особливостей окремих місцевостей.
2. Розробити питання про перспективи розвитку сировинної бази олійної промисловості Одеської області і представити рекомендації Одеському раднаргоспу.
3. Силами співробітників кафедри економічної географії підготувати до друку збірник з характеристики господарства Одеської області і перспективи його розвитку в семиріччі (для вчителів і працівників планових органів) та ін.

На честь XXII з'їзду КПРС взяли на себе також високі зобов'язання колективи історичного, філологічного, юридичного факультетів, факультету іноземних мов та колектив наукової бібліотеки університету.

Хвилюючий день

— Іду в Краснодар!
— А я в школу-інтернат у Кіровоградську область.
— Підписав призначення в Малайославець!

Це діляться своїми враженнями п'ятикурсники-історики. В них сьогодні хвилюючий день: одержують призначення на роботу — півтунку в трудове життя.

Ось з кабінету ректора вийшла Раїса Шаповалова. Посміхається.

— Ну, куди? — оточують її товариші.

— У Кіровоградську область, в село Зелене, — говорить вона.

Р. Шаповалова — одна з кращих студенток курсу. П'ять років вона серйозно готувалася до нелегкої професії вчителя.

Закінчилось навчання. Через деякий час, в погожий вересневий ранок, Рая — тоді вже Раїса Григорівна — заїде в один з старших класів Зеленінської середньої школи і почне перший в житті самостійний урок. Всі сили прикладе, щоб прищепити учням любов до історії.

У Кіровоградську область, разом з Раєю, їде її тезка Раїса Донченко, в Кілійському районі працюватиме Валентина Шванюк, в селі Суворово — Рая Чернега.

П'ятикурсниця Марія Соколюк, Лідія Макухіна, Інна Гандельман, Євгенія Пономарчук пойдуть викладати історію в Цілинний край.

Залишилось ще зовсім небагато — захист дипломних робіт, складання державних іспитів, — і історики одержать синенькі, дорогі їх серцям книжечки з золотим тисненням — дипломи. В них почнеться нове, самостійне, трудове життя вчителя.

Хай щастить їм на цьому важкому, але вдячному шляху вихователя молодого покоління.

А. ПЕРЕЙМЕР.

ДРУЖБА МІЦНІЄ

От уже тривалий час зростає і міцніє дружба між комсомольськими організаціями хімічного факультету ОДУ та нафтопереробного заводу. Студенти і робітники провели спільний вечір відпочинку, змагання волейболістів, баскетболістів. Нещодавно відбулася зустріч студентів з бригадою комуністичної праці.

Робітники допомагають в організації заводських екскурсій для студентів, дуже радіють, коли наші вчені приїждять на завод, щоб провести вечір науки і т. д.

Багато виробничників навчаються на вечірньому і денному відділеннях хімічного факультету. В свою чергу хіміки-пятикурсники виконують дипломні роботи в безпосередньому зв'язку з заводом.

Шириться і міцніє зв'язок студентів-хіміків з робітниками заводу.

В. АНТОНОВИЧ.

Великая Отечественная война советского народа против немецко-фашистских захватчиков победоносно завершена! Настал для нас долгожданный Праздник Победы. Всеобщее ликование бурлит на улицах наших городов и деревень.

Победа! Как сладостно и волнующе звучит великое слово — Победа!

Подписанная в Берлине безоговорочная капитуляция германских вооруженных сил подводит последний итог кровавой гитлеровской авантюры.

...Вчера еще гремели над Москвой победные салюты. Вчера еще Красная Армия в боях добывала победу. Сегодня замолкли пушки. Впервые после четырех лет молчания орудия. Победа добыта. Враг повержен, сложил оружие и отдал

себя на милость победителей.

Сегодня Красная Армия вручает советскому народу самую великую победу в истории.

Прими ее, героический советский народ, — ты заслужил ее с честью и славой! В ней твой многолетний терпеливый труд, в ней четыре года твоих самоотверженных усилий и лишений, в ней плод твоих воли, бесстрашия, мужества, в ней награда за горечь утрат и разрушений. Ты добыл ее в трудах и крови. Пусть радость придет в твое сердце: правое дело восторжествовало!

Навеки-веков войдет этот день в историю. Отныне 9 мая для всех поколений станет днем всенародного торжества — Праздником Победы.

(«Известия», 9 мая 1945 г.)

ОДЕСА ТОРЖЕСТВУЄ

Перемога прийшла в радянський дім, кожну сім'ю. Про це сказала Москва вночі, коли місто уже спало.

Раптом все ожило. Вулиці осяялись світлом фейерверків. Із будинків вийшли люди, зворушені, веселі.

Сам собою виник салют в честь Радянської Армії, в ім'я Перемоги. Гудки заводів, сирени морських суден доповнили його.

На Приморський бульвар до славетних Потьомкінських сходів йшли товпи людей. Одеса, яка пережила роки чорної фашистської неволі, сьогодні особливо

бурхливо зустрічала торжество перемоги.

Люди поздоровлялись один одного, обіймались, цілувались.

Студенти і студентки університету прийшли ватагою. Молодий хлопчик став на край сходи і крикнув...

Тричі прогрімало «ура».

Кінець війни.

Це перша мить всенародного торжества, вона неповторима в своїй світлій, нестримній радості, яку переживає народ.

(«Чорноморська комуна», 9 травня 1945 р.)

Достойно встретим воинов-победителей

На агитпункте вокзала станции Одесса-Главная жизнь кипит с раннего утра до поздней ночи. Дежурные консультанты дают проезжающим справки по самым разнообразным вопросам: красноармейцу Симовой надо разъяснить, как разыскать ребенка, эвакуированного во время войны с детдомом, гвардии лейтенант Соловьев хочет определить племянника в училище, старший сержант Щукин интересуется спросом на рабочую силу на предприятиях Одессы и т. д. Агитпункт обеспечен достаточным количеством периодической литературы, его штатные пропагандисты связаны с Домом Красной Армии ОДВО и неплохо организуют массово-политическую работу.

После долгой разлуки в ореоле победы возвращаются к нам наши дорогие воины. За время длительного пребывания на чужбине они стосковались по родной земле. Они встретят радушный гостеприимный прием у одесситов.

Мы обязаны сделать и сделаем все, чтобы нашим дорогим гостям пребывание в Одессе запомнилось как долгожданное и заслуженное возвращение в родную семью.

«Большевикское знамя», № 142 (1456) от 20 июля 1945 г.

Студенти слухають

24 квітня ц. р. партбюро університету спільно з кафедрою політичної економії організували зустріч з новаторами підшефного заводу ім. Жовтневої революції.

Представники підприємства — майстер цеху комуністичної праці Мессонжик, бригадир бригади комуністичної праці цеху механізації Яковенко, інженер відділу механізації заводу Буяджі, член бригади комуністичної праці Скороход та представник комсомольської організації заводу Сморгочков — розповіли студентам про свою роботу, навчання.

Студенти університету і робітники заводу ім. Жовтневої революції зійшлись на тому, що слід і далі зміцнювати дружбу виробництва з вузом, частіше організу-

вати подібні зустрічі, які дають багато корисного і робітникам і студентам.

Того ж дня у Великій хімічній аудиторії зібралися студенти 4-х курсів всіх факультетів послухати лекцію представника Одеського раднаргоспу Г. С. Окула на тему: «Одеський економічний район в третьому році семиріччі».

Лектор просто і дохідливо розповів студентам про успіхи промисловості Одеського раднаргоспу, навіть цікаві цифри і факти і зупинився на перспективах розвитку Одеського економічного району. Ця лекція допомогла студентам, які вивчають політекономію соціалізму, в підготовці до семінарських занять та іспитів.

І. ГОЛДОВСЬКИЙ.

НАКАЗ

по Одеському державному університету
ім. І. І. Мечникова

На відзначення Дня преси оголошую подяку активним працівникам університетської багатотиражної газети «За наукові кадри» та факультетських стінгазет:

1. В. Фащенко, редакторів газети «За наукові кадри»;
2. В. Скрильовій, завідуючій відділом науки газети «За наукові кадри»;
3. А. Переймер, завідуючій відділом комсомольського життя газети «За наукові кадри»;
4. П. Іванову, фотокореспондентів;
5. В. Тараненко, метранпажу друкарні;
6. М. Чернову, друкарю газети;
7. В. Бондарю, членові редколегії газети «Советский химик»;
8. Р. Ісаханову, членові редколегії газети «Филолог»;
9. Л. Ковтун, членові редколегії газети «Советский математик»;
10. О. Малиновському, редакторів газети «Советский физик»;
11. В. Нечипуренко, кореспондентів факультету іноземних мов;
12. Л. Фроловій, членові редколегії газети «За мічурінську біологію»;
13. В. Шурапову, редакторів газети «Історик»;
14. К. Євдокимовій, друкарці газети «За наукові кадри»;
15. Ж. Цапенко, редакторів газети «Земля и недра».

В. о. ректора ОДУ доцент С. М. КОВБАСЮК.

ВОНИ З НАМИ

Це було 7 років тому. На роботу до нашої газети прийшли Ріта Саркісян і Ліда Холоденко. І протягом цього часу вони були душою колективу редакції. Кореспонденти — цей невгамовний і нетерплячий народ — на все життя виносили із «штабу» цінні поради, підбадьорююче слово літпрацівника і відповідального секретаря. Бувало, що й скаржились на категоричну залізну руку неблаганної Ріти, але минав час — і той, хто волав про «неможливість так працювати», соромливо забрав свій «твір» з портфеля редакції. Це означало — Ріта права. Треба писати краще, треба шукати, докопуватись до

суті і свіжо, оригінально подавати живий матеріал.

Сім років в газеті — це не так уже мало. Це майже 300 номерів «За наукові кадри», тисячі листів, статей, десятки людей, що йшли до газети з наболілими питаннями, успіхи й невдачі, пошуки нового. І все це для того, щоб газета стала потрібною і бойовою.

Зараз Маргарита Дмитрівна Саркісян і Лідія Григорівна Холоденко на іншій роботі. Але вони завжди з нами — університетськими газетярками. Хай щастить вам у житті. Спасибі за все добре, що зробили ви для нашої газети.

В. ФАЩЕНКО.

Перебудова системи середньої освіти вимагає докорінного поліпшення підготовки вчительських кадрів. В тезах ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про зміцнення зв'язку школи з життям» зазначається про необхідність випускати таких учителів для середньої школи, які глибоко знають науку в галузі своєї спеціальності, мають достатні педагогічні навички, добре знають життя, можуть виховувати учнів в дусі безмежної відданості справі комунізму.

В світлі цієї постанови винятково важливе значення в системі професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів має викладання курсу галузевої методик. Незважаючи на таке значення цього курсу, йому й досі приділяється мало уваги в усіх відношеннях (підборі кадрів, устаткуванню методичних кабінетів тощо).

Викладання галузевих методик в університеті страждає в великій мірі від абстрактності, схематичності, повторення різних положень курсу загальної дидактики.

З основних принципів питань існують найрізноманітніші точки зору, причому, вони часто дуже суперечливі. Кожний автор підходить до цих питань по-своєму, а викладачі методик дають свої трактування, які в основному і визначають напрямок в методиці викладання учителів-початківців, особливо в перший період їх само-

МЕТОДИКА ЧИ ЗАГАЛЬНА ДИДАКТИКА?

стійної учительської роботи. Галузеві методики по суті відокремлені від педагогічних дисциплін, організації і науково з ними майже не зв'язані. В теперішній час вони тільки номенклатурно вважаються в складі педагогічного циклу. Насправді ж матеріал однієї дисципліни не пов'язаний і не погоджений з матеріалом другої дисципліни, отже, говорить про якісь взаємозбагачення при розв'язуванні практичних питань шкільного навчання і виховання майже не доводиться.

Одні й ті ж питання різними авторами програм з методик зовсім по-різному висвітлюються, матеріал розташовується неоднаково. Так, наприклад, у підручнику «Педагогіка» дається перелік таких принципів навчання: свідомість і активність учнів, зв'язок теорії з практикою в навчанні, систематичність і послідовність, міцність засвоєння знань учнями, доступність і індивідуальний підхід до учнів у навчанні.

Програма з методик природознавства перелічує такі принципи навчання: ідейність викладання, науковість навчання, єдність теорії і практики, об'єднання навчання з продуктивною працею, систематичність знань, доступність навчання,

наочність, свідомість засвоєння знань, активність учнів.

Програма з методик фізики перелічує такі принципи: науковість і систематичність викладу, виховне навчання, доступність навчального матеріалу і його викладу, наочність навчання, єдність теорії і практики, історизм у викладанні.

В ряді галузевих методик подається дуже загальне висвітлення методів навчання, без врахування всього того специфічного, що характерно для кожного з них, виходячи з особливості предмета. Так, наприклад, розповідь учителя як метод усного викладу розкривається таким чином: вимоги до розповіді — ясність, доступність викладу, систематичність і послідовність, тривалість розповіді, живість і образність викладу, демонстрація під час розповіді, зарисовування і записи на дошці. В такому ж плані викладаються бесіда, лекція, робота з книжкою та підручниками.

Програми курсу методик приділяють, на наш погляд, дуже велике місце питанням історії методик. Історичний матеріал висвітлюється з позиції об'єктивізму і подається як сума відомостей за надто формально. Необхідний аналіз, теоретичні і практичні виснов-

ки не робляться. Викладання цього матеріалу не дає необхідного ефекту, не закріплює певних методичних позицій і не розширює методичного кругозору студентів.

Галузева методика, щоб виконати своє основне завдання, повинна, на наш погляд, особливо ґрунтовно розглядати основні питання навчання і виховання, виходячи із специфіки навчальної дисципліни, і показати, як конкретизуються загальні положення радянської дидактики та психології у викладанні даного навчального предмета. Слід всіляко уникати загальної постановки питання і шаблонності в методиці, перетворення методик із науки в зведення методичних рецептів. Методика має розглядати засоби навчання, типові для даного навчального предмета і розкрити студентам особливості педагогічної майстерності учителя в даній галузі. Не можна допускати і такого становища, коли курс методик перетворюється в своєрідну методичну розробку окремих тем шкільної програми.

Серйозну увагу слід приділяти питанням аналізу програм, підручників для кожного класу, зокрема, розкрити принципи побудови і розташування матеріалу за роками навчання, ознайомити сту-

ВІДЗНАЧАЮЧИ

О Т Е М П О Р А !

Чи бачили ви стінгазету «Радянський юрист»? Нам здається чомусь, що цієї газети ви не бачили. В противному разі ви не стримались би і, бажаючи зробити приємність всім шанувальникам преси, винесли б її із скромного куточка на світло і сказали з гамлетівським пафосом: «Погляньте, люди! Порвався зв'язок часів!».

Ні, з часом все в порядку: весело вступила в свої права, весело прокрокував по країні Першотравень, вийшов 8-ий номер газети «Радянський юрист». Перший допис (передова) дихає сучасністю; тут говориться про чудове свято — день міжнародної солідарності трудящих. Другий допис («День великої перемоги») присвячений

майбутньому. Поки що все добре.

Переходимо на третю колонку. Читаємо: «Підсумки першого семестру», підпис — декан Ю. Червоний. Ми спантеличені: вчора хтось, зайшовши до нашої редакції, згадав, що незабаром завершується другий семестр. Та ми й самі починаємо про це здогадуватися. Невже юристам необхідне «почуття дистанції» (2 місяці), щоб писати про свої справи?

«Майбутнім» виборам до місцевих Рад (5 березня 1961 р.) присвячена актуальна стаття «Про роботу агітаторів». Нарешті, після викривальних віршів і карикатури з заголовком «Рианские (!) близнець» вміщено вітання з Міжнародним жіночим днем.

Відзначимо віхи, на які відгукується газета: 1 травня, 9 травня, лютий, 5 березня, 8 березня. Відгукується в одному номері (№ 8) і пропонує писати до наступного (?) номера газети.

О часи!

5 травня 1961 р.

В. ОЛИНИК.

ТРОХИ СТАТИСТИКИ

В Одеському державному університеті виходить 9 факультетських стінгазет, 5 кафедральних і 6 стіннівок наукових установ та ректорату.

Цього року вийшло 136 номерів цих газет, в випуску яких брало участь (як автори, художники, кореспонденти тощо) понад 1000 чоловік.

На філологічному факультеті увійшло в традицію випускати тематичні стінгазети до ювілею того чи іншого видатного письменника.

Фото Г. Еліави.

дентів з наочними матеріалами, фільмотекою.

Ряд вказівок, даних у постановках Центрального Комітету Комуністичної партії і Ради Міністрів СРСР про роботу середніх і вищих шкіл, визначили принципи основного напрямку, взаємозв'язку між загальною дидактикою і галузевими методиками навчання окремих предметам. Вони зводяться до того, що розробка окремих положень загальної дидактики повинна безпосередньо спиратись на матеріали досвіду і досягнення галузевих методик. В той же час різні положення і закономірності загальної дидактики повинні конкретизуватись в галузевих методиках, і, таким чином, збагачувати їх, сприяти теоретичному обґрунтуванню ряду питань. Практично в теперішній час ці важливі вказівки явно незадовільно використовуються, чим в значній мірі і пояснюється такий низький ідейно-науковий рівень викладання галузевих методик. Дуже бажано періодично спеціальним кафедральним спілком з кафедрою педагогіки обговорювати окремі принципові питання курсу, а методистів спеціальних кафедр залучати до обговорення окремих проблем викладання педагогічних дисциплін.

Необхідно науково упорядкувати справу викладання галузевих методик.

Доцент С. С. ФЛЯКС.

ДЕНЬ ПРЕСИ

РЕДАКЦІЙНА СІМЕЙКА

Щотижня читач одержує номер «ЗНК». Що ж він там бачить?

...Є в газеті лаконічний підпис: редактор. Отже, на чолі редакції стоїть редактор. Обов'язки редактора численні й нелегкі. Щосені приходять в редакцію десятків за 2 хлопців і дівчат, з яких треба зробити (терміново!) справжніх газетарів. На жаль, багато з них впевнені в тому, що вони самі все знають про газетну справу та й пишуть краще «кадрових» членів редакції. Ця впевненість заважає їм стати справжніми газетарями, але зусилля редактора не проходять дарма. Деякі з «новеньких» дечому навчаються, і наступної осені одержують нові роботи.

Одному на факультеті доручили скласти графік зростання НСТ, другого кинули на зміщення редакції газети спортклубу. (Доля останніх надзвичайно трагічна: їх ніхто не бачить, як не бачимо ми і газети спортклубу).

Найбільше неприємних хвилин переживає редактор, з'ясовуючи автору, особливо з філологів, чому скоротили його статтю. Кожен автор вважає, що викинули найважливіші, цінні думки. Якщо вірити авторам, в редакційній корзині завжди знайдеш асортимент оригінальних (з наукової чи життєвої точки зору) думок. Наслідок один — з редактором перестають вітатися, а він, незважаючи на це, наполегливо кромсає статті. Щоб і ці рядки не потрапили під ножиці редактора, більше про нього краще не писати.

Виключно важливою фігурою в

ДЕЩО ПРО ВЕТЕРАНІВ

ОСТАННІМИ роками в нашій редакції починали (і кінчали) працювати:

В. П. Ващенко (викладач). Стаж роботи в газеті «За наукові кадри» — понад 10 років, працював кореспондентом, завідуючим відділом гумору і сатири; тепер — заступник редактора; з'являється в редакції стихійно.

Тамара Козавчинська (філфак). Працювала у відділі культури під безпосереднім керівництвом корифея університетської преси Валентина Мороза; після відходу останнього посіла вакантне місце на чолі відділу культури і, пропрацювавши 2 тижні, зникла.

Анатолій Глушак (філфак). Самовіддано очолював відділ спорту, але, не витримавши численних псевдонімів, самоусунувся.

Юрій Шепелев (філфак). Має солидний стаж роботи в газетах: «Філолог», «Советский спорт» та ін. Невтомний постачальник масштабних (на 2 полоси) нарисів для університетської багатотиражки. З причини аморальної поведінки героїв шепелевських нарисів, ці творіння не побачили світу, а автор перейшов на дрібні інформації в пошуках місця для нових опусів на сторінках масштабних газет.

Галина Суркова (геофак). Автор матеріалу про життя першокурсників. Чекає на нові студентські літні канікули, щоб вдарити по читачах новизною вражень

газеті є відповідальний секретар. Твердячи, що «йому ніколи в гору глянути», відповідальний секретар все ж знаходить час для послідовної і нещадної боротьби з поетами. Мрія його — добитись дозволу почесити при вході в редакцію оголошення: «Галюші і вірші — залишати в коридорі!» Хай не ображаються наші поети, але більшість їх віршів заслуговує на таке відношення. Не знаходячи тем в житті, наші митці оспівують волошки, конвалії і таке інше.

Справедливо вважають біологи, що літературна сторінка «ЗНК» — незамінний посібник для вивчення флори Одеської, Вінницької, Кіровоградської та інших областей. Незважаючи на безперервну війну проти поетів, вони складають найбільший загін редакційних працівників.

Другий великий загін — працівники відділу комсомольського життя. Їх характерна риса, починаючи з легендарного Анатолія Туровського і закінчуючи нашими сучасниками, — глибока переконаність в тому, що комітетчики не знають, як треба працювати. Ця переконаність обумовлена тим, що й самі працівники відділу не знають цього. І тому вони пишуть про вогник і гарячі серця.

Є в складі редакції група серйозних, сумних людей. Це — працівники відділу гумору і сатири. Скільки бідолах побувало в ньому: від О. Розанової і автора цих рядків до В. Левенця і більш того — Л. Єдідовича. Їм всім було найважче: гасити надію в очах редактора, і на питання відповідального секретаря: «Що ж смішного даси в номер? — відповіді банальним: «Нічого».

Більш сумніні згадували про совість і замість фейлетонів та карикатур давали редакторові хоча б невеличку поему про кохання та дівчини з блакитними очима. Подумає досвідчений редактор і переведе такого юнака до безнадійного підрозділу поетів...

Різні люди працювали в «ЗНК», й різні були випадки.

А загалом робота в редакції надзвичайно цікава. І якщо ви, наші незнайомі друзі, прагнете до газетної роботи, але не можете знайти часу, щоб зайти до нас..., знайдіть час і приходьте.

Наша адреса не змінилась: вул. Щепкіна, 12, перший поверх.

В. В.

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО ПАНА КОМІСАРА

(Друкується зі скороченнями)

Варшава, дата поштового штемпеля

Вельмишановний пане комісар!

Хтось сказав, що спостережливість є матір'ю літератури. Слушні ці слова, пане комісар, бо тільки людина з загостреним, я сказав би, витонченим умінням спостерігати може бути хорошим письменником. Не хвалючись скажу, що природа обдарувала мене цим умінням досить щедро. Коли інші слухають і не чують, дивляться і не бачать, я, пане комісар, прозаїк і одночасно поет, з надзвичайною вразливістю бачу те, чого перехожі не помічають, а в душі моїй, немов на фотографічній плівці, відбиваються картини, приховані для людей недалеких. Так, пане комісар, бачу. Це правда. Але (і тут мене гіркий сміх бере) не розумію. Як же це, запитую, що ж це таке? Є вже (після стількох років неволі) та Польща! Є держава, яка швидкими кроками прямує до добробуту широким мас! Є уряд та підпорядковані йому виконавчі органи! А тимчасом... Ха-ха, пане комісар, тимчасом кояться такі дивні, такі таємничі речі, що, правду кажучи, опускаються руки і гіркі сльози стовнюють серце.

Саме тому я вирішив звернутися до вас з проханням пояснити мені певні явища громадського життя підліткової вам столиці відродженої Польщі. Я підкреслюю, що подаю факти, голі факти, пане комісар, а не вигадки буйної фантазії, у якій мене, як поета, можна заідеологізувати.

Отож і звертаюся до вас із запитанням, чи відомо вам, що:

I.

На перехрестях вулиць з ранку до ночі стоять якісь громадяни

НАШІ „ГРАФОМАНИ“

І. Я. Матковська (викладач). Наполегливо поривається написати в газету щось естетично виразне, або просто про естетику, або хоча б про викладання естетики.

Л. А. Рябова (кандидат біологічних наук). Тривалий час писала статтю, надзвичайно потрібну, затверджену у вищих інстанціях, навіть намагалась показати чернетки, але, не погодившись з нижчою інстанцією, не здала.

в гранатовому одягу зі срібними (див. нижче) гудзиками, нашивками такого ж кольору та з номерками на кашкетах і забавляються якимись білими паличками, а та забавка полягає у вимахуванні тими кийками при спокійному наблизненні транспорту. Це смішить людей і не гармонізує з серйозністю вуличного руху в столиці тридцятимільйонної, пане комісар, держави.

II.

Час від часу центральними вулицями міста проходять дивовижні процесії: попереду рухається занадто великий екіпаж, витриманий в темних барвах, в більшості випадків завітчаній і оздоблений також срібною (Так! Що за дивний збіг!) різьбою. На платформі такого екіпажу завжди знаходиться продовгуватий предмет, свого роду ящик, і все те, що міститься в ньому, збуджує в спокійних перехожих довірливі припущення. В більшості бачених мною випадків за екіпажем, іде певна кількість мешканців давньої Варшави з настроєм, що вимагає бути набагато кращим. Зацікавлений маршрутом такої процесії, якимось я дозволив собі потрудитись і пішов назирці за отими зівками — і що ж виявилось? Всі вони попрямували за місто, до якогось саду чи парку, і там закопали згаданий вище ящик...

III.

В деяких пунктах міста на гранітних або мармурових брилах вже басато років стоять нерухомі постаті, причому позою і виразом дають зрозуміти спокійним перехожим про свою зверхність. Дві з цих постатей (одна в Лазенках, друга на Саксонському майдані)

навіть сидять на конях. В самому Краківському Передмісті (де, пане комісар, і молодь буває) я бачив двох індивідів, з яких один (напроти Трембачької) стоїть, а другий (прямо на майдані Сташїца) сидить. А всі вони мовчать і не рухаються. Настав час, пане комісар, щоб відповідні органи зацікавили сумнівні поведінкою цих людей і довідалися, нарешті, з якою саме метою вони зупинилися посеред міста, вдаючи замріяних і здивованих.

IV.

На перших поверхах багатьох будинків кімнати обладнуються таким чином, що умеблювання їх складається з одного довжелезного столу та багатьох менших столиків, обставлених стільцями. На великому столі звичайно стоїть більше скляного посуду з різнокольоровими напоями, а також кільканадають тарілок з частинами забитої звірини та риби. Споживання, пане комісар, певної кількості вицезгаданих напоїв впливає на спокійних перехожих так, що вони стають червоними, веселими і багатомовними. Часто вони скачуть і дають стусани іншим перехожим, а буває і так, що забираються під згаданий столик і там спочивають.

V.

Кожного дня, пане комісар, навіть в неділі і свята, переважно після заходу сонця в спеціальних будинках збираються люди, сідають на завчасу приготовані стільці і дивляться на велику кімнату, позбавлену четвертої стіни. Замість кольорової парусину, яка в певний час піднімається вгору, відкриваючи оту велику кімнату. В ній з'являються якісь переодягнені люди і говорять неправду, чи то пак вдають любов, біль, смуток, радість і т. д. Часто вони кричать, страхаючи присутніх. Облуда доходить до того, що в отій кімнаті ставлять ліс, інші міста, заморські пейзажі або просто стародавні населені пункти, переконуючи спокійних перехожих, що це насправді існує. А що все це ошук і обман, нехай свідчить той факт, що завтра в той же час вони повторюються: знову кохаються, мордують, кричать. Зрозуміло, що це не може бути ні щиро, ні правдиво. Людство ж прагне до правди і не дозволяє себе запаморочити.

Оце, пане комісар, кілька прикладів. Я їх помітив, і за обов'язок вірного і полум'яного патріота вважаю за потрібне звернути увагу влади на ці тривожні явища. Я не можу мовчати! Відкритим, щирим, мужнім голосом гукаю: «До дії! Зло мусить бути задушене в зародку! Не чекаймо, поки дійде воно до крайності, коли вже буде пізно!» Громадськість занепокоєна і з нетерпінням чекає на енергійні заходи авторитетних чинників між яких вас, пане комісар, я вважаю першорядним. На кожному вибогу готовий служити дальшими фактами.

З повагою
Вражений громадянин.

1927.

Переклад з польської
В. ЗІНЧЕНКА.

«ВІХИ» НА ШЛЯХУ РОЗВИТКУ ПРЕСИ

ТЕПЛІ ПОЗДОРОВЛЕННЯ

Весело і радісно відзначили викладачі, студенти і службовці Одеського державного університету імені І. І. Мечникова Першотравневе свято.

На адресу нашого університету були одержані багаточислені поздоровлення, в тому числі:

від посольства ДРВ в СРСР;
від Чехословацько-радянського інституту Академії наук (м. Братіслава);
від колективу Тбіліського державного університету;
від колективу ЦКТБ Одеського раднаргоспу;
від ректора МДУ ім. М. В. Ломоносова академіка І. Г. Петровського;
від моряків флотилії «Слава»;
від колективу Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка;
від колективу МВТУ ім. Баумана;
від колективу Казанського державного університету;
від ректора Кишинівського державного університету доцента В. С. Чепурнова;
від колективу Московського хіміко-технологічного інституту ім. Д. І. Менделєєва;
від колективу Одеської державної консерваторії імені А. В. Нежданової та від багатьох інших організацій та осіб.

У БРАТНЬОМУ МІНСЬКУ

Кремлівські куранти вже були дванадцять, коли поїзд повільно підходив до вокзалу білоруської столиці. Через вагонні вікна на освітленому пероні було видно збуджені, знайомі обличчя білоруських сябрів. Вони прийшли сюди, щоб зустріти своїх дорогих гостей — делегатів нашого університету на XVIII студентську наукову конференцію Білоруського держуніверситету імені В. І. Леніна. Хвилююча зустріч, обійми, і звідси почалося наше знайомство з братнім Мінськом.

Вперше ми вийшли на восьмикілометровий центральний проспект, коли білоруську столицю охопила глибока ніч. На вулицях вже не стояв різнотонний шум автомашин, не було нескінченного потоку пішоходів. І навіть у такий спокійний час місто захоплювало чимось величним. Багатоповерхові будинки потопали в неонових і електричних вогнях, а далеко вгорі, наче вінчаючи цей яскравий фейерверк, червоними вогнями світилась телевізійна вежа, нагадуючи нам одеський маяк. Величезне враження справляє центральна магістраль міста. Це — восьмикілометровий проспект імені Сталіна шириною 48 метрів, що дуже нагадує чудовий Хрещатик. Проспект пересікає місто від Будинку уряду до Московського шосе, де розташований чудесний лісопарк імені Челюскінців. Грандіозний Будинок уряду, Білоруський державний великий театр опери і балету, драмтеатр імені Я. Купали, готель «Беларусь», Будинок офіцерів, Палац культури профспілок, Академія наук — все це далеко не повний перелік тих монументальних, красиво оформлених будинків, які захоплювали під час екскурсій нашу увагу.

Але в центрі всього, безумовно, був університет, де протягом трьох днів вела свою роботу студентська наукова конференція. Від нашого університету були представники майже всіх факультетів.

Філологічний факультет (автору даних рядків під силу розповісти лише про цей факультет) має три відділи: російської мови та літератури, білоруської мови та літератури і відділ журналістики. На

конференції працювало дві секції окремо: секція мови та об'єднана секція літератури і журналістики.

Що можна сказати про самі доповіді? Вони були написані на найрізноманітніші теми і різних якостей. Але найбільшу увагу і цікавість у присутніх викликали доповіді гостей. Пам'ятається, як зараз, з якою величезною увагою білоруські друзі слухали доповідь студентки IV курсу нашого університету Тетяни Барської на тему: «Естетичне в розумінні А. П. Чехова», студентки IV курсу Горьківського університету Г. Румянцевої на тему: «Специфіка повольських варіантів пісень про Вітчизняну війну 1812 року» та багато інших.

Заслужували уваги роботи білоруських студентів, зокрема, студента III курсу В. Рагойші на тему: «Кобзар» в перекладах Я. Коласа», студентки того ж курсу Т. Грошевої на тему: «Толстой — висміювач мистецтва декадансу», студента V курсу А. Павловича на тему: «Писарев-критик і наша сучасність», студентки-дипломант-

НАРЕШТІ спортсмени-баскетболісти і любителі цієї краси-вої і розумної гри дочекались того дня, коли на університетському стадіоні 7 травня був символічно піднятий прапор (між іншим, непогано було б втілити цю ідею в життя) першості університету з баскетболу.

Відбулися перші матчі.

Цікавий збіг: в той час в Белграді проходив чемпіонат Європи з баскетболу, де успішно виступила збірна команда СРСР. Безперечно, чемпіонат континенту — це не чемпіонат вузу, але й там, в Югославії, і тут, на стадіоні нашого університету, однакова киплять спортивні пристрасті.

Так, в перший день на баскетбольному майданчику нашого стадіону було по-справжньому жарко. І в прямому, і в переносному розумінні. Мабуть, найнапруженішою

була зустріч баскетболістів філфаку і хімфаку. Філологи виставили «стару» гвардію (Н. Лейдерман, М. Ільвес та ін.) і вперто боролись за кожний м'яч, за кожне очко, та все ж програли. (29:36) напористим хімікам, серед яких відзначались китайські студенти та член збірної університету Г. Хвостик.

Спортсмени факультету іноземних мов по-справжньому боролись перші 10—15 хвилин, а потім, мабуть, примирились з поразкою, яку їм завдала більш підготовлена команда мехмату.

Жіноча команда хімфаку всю свою гру побудувала на проходах І. Орлової і на кидках з-під щита. Цього виявилось достатньо, щоб їх противниці, баскетболістки філфаку, програли зустріч з досить солідним розривом в 23 очка (загальний рахунок — 39:16).

Результат останньої зустрічі ще наперед не викликав сумнівів: біологи досить сильні, щоб програти фізикам. І коли пролунав фінальний свисток, суддя оголосив, що

спортсмени біофаку набрали рівно вдвоє більше очок, ніж їх противники (загальний рахунок — 88:44).

Розклад змагань передбачав проведення ще однієї гри (між географами та істориками). Але завжди дисципліновані історики цього разу мають поразку лише тому, що не з'явилися на матч.

Кілька слів про організацію першості. Організаторам змагань слід було вдумливіше добирати суддів. Тоді б не довелося головному судді вручати свисток першому ліпшому добровольцеві і глядачі не побачили б у ролі суддів людей, які не заслужили (м'яко висловлюючись) поваги в університеті. Слід це додати, що і майданчики підготовані були незадовільно, в результаті чого матчі проводились не в призначений час.

Отже, в таблицю вписано перші нулі і бажані «двійки». Через тиждень стане відомо, хто буде переможцем.

Л. ДМИТРИЄВ.

ки Т. Карпякової на тему: «Білорусько-болгарські літературні зв'язки» та багато інших.

Сім днів у столиці Білорусії пройшли непомітно. І хотілось би ще багато розповісти про саме місто, університет, про грандіозний оперний театр, про чудову виставу нової комедії А. Макайонка в драматичному театрі ім. Я. Купали, про незабутню зустріч з нашим недавнім викладачем — доцентом Віктором Володимировичем Мартиновим, нині співробітником Білоруської Академії наук. Проте можливостей зробити усе в невеликій кореспонденції мало.

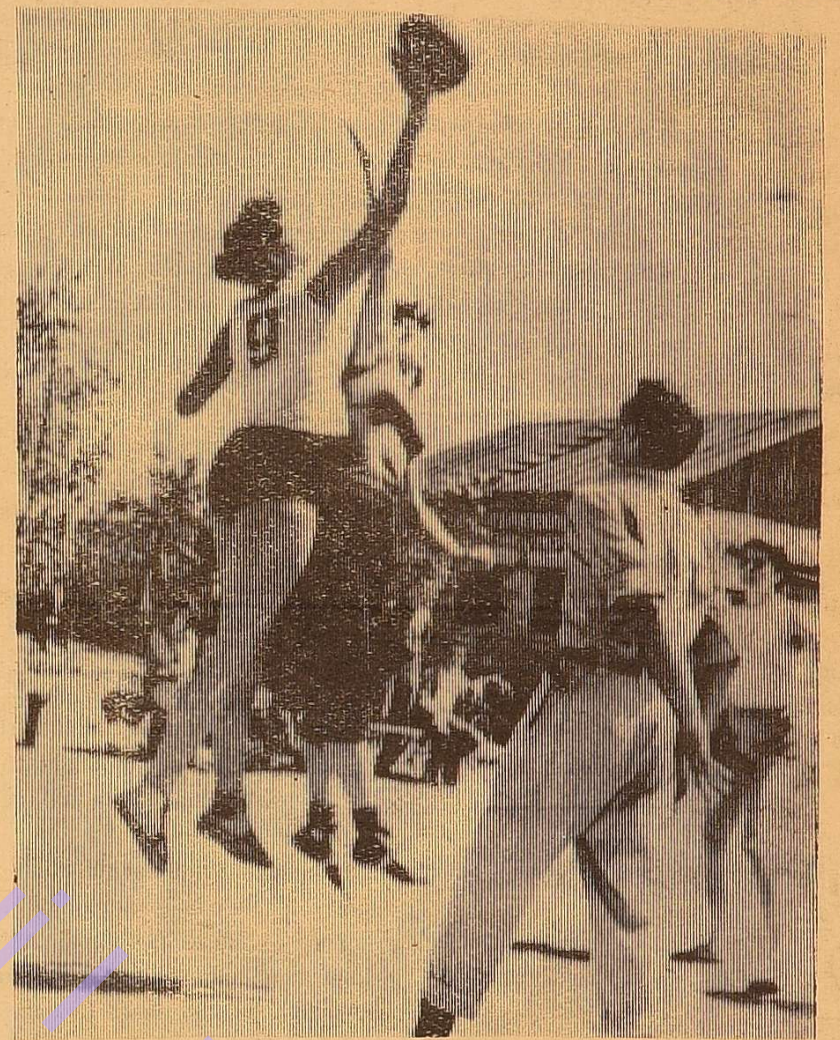
Проводяючи нас в Одесу, білоруські друзі просили:

— Передайте палкий братерський привіт студентам вашого університету. Не забувайте шире білоруське слово «сябри».

Дружно усміхаючись, ми їм відповідали:

— Не забудемо, друзі.

І. ЖУКОВСЬКИЙ,
студент IV курсу
філологічного факультету.

Починається гра між хіміками і філологами.

Фото Г. Еліави.

СУДНО ОДЕСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

В 1960 році університет придбав катер для науково-дослідницьких робіт на морі. Судно споряджене новою технікою: радіолокатором, радіостанцією. Це дає йому змогу плавати далеко від берега. Судно може пройти, не поповнюючи судових запасів, біля 840 миль. Разом з тим воно може брати на борт біля 30 пасажирів.

Само собою зрозуміло, що судно Одеського університету названо ім'ям «Мечников».

«Мечников» розрахований головним чином для обслуговування лабораторії інженерної геології.

Так, уже 21 липня 1960 р. тільки що організоване науково-дослідницьке судно «Мечников» вийшло в свій 37-денний похід для роботи в Дніпро-Бузькому лимані, в Каховському і Дніпровському водоймищах. На борту «Мечникова» знаходились геологи в складі наукового керівника ЛІГ доцента Розовського Л. Б., який керував експедицією, наукового співробітника

Воскобойнікова В. М., наукового співробітника Крижанівської І. В. і кількох студентів-практикантів; групу біологів очолювала старший лаборант Суміна І. В.

На судні з першого ж дня був встановлений режим роботи і відпочинку, який сприяв успішній роботі екіпажу і наукових робітників. Серія біологічних робіт в Дніпро-Бузькому лимані була виконана за декілька днів. Були взяті зразки ілу в багатьох місцях лиману на різній глибині. 24 липня «Мечников» був уже в Каховському водоймищі.

Геологи приступили до виконання інженерно-геологічних і геодезичних робіт. Можливість використання судна в значній мірі при скорилі і полегшила виконання робіт і зробила їх більш якісними.

Але не все в експедиції проходило гладко. 25 липня в Іванівці на судно несподівано налетів шквал силою 10 балів. Судно зірвало з якоря і понесло на берег. Ще хви-

лина і — аварія, але екіпаж, дякуючи тренуванням, швидко зайняв свої місця. Було вирішено йти до протилежного берега, якого не було видно. За декілька хвилин судно готове було до боротьби з гнівною стихією. Море ревіло, вітер сильними поривами зривав з хвилі піну. Хвилі гуляли на палубі судна.

Але «Мечников» уперто йшов вперед, розрізаючи воду.

Стихія була поборена. Майже 2 години тривала боротьба. 27 серпня, після закінчення робіт в Дністровському водоймищі, «Мечников» повернувся до Одеси. Перша тривала науково-дослідницька експедиція судна «Мечников» пройшла успішно. В результаті виконання інженерно-геологічних і геодезичних робіт можна буде скласти біля ста карток аналогів. Плоди зробленої роботи послужать основою при складанні в 1961 р. альбома аналогів лісових берегів. В останній час судно декілька

разів виходило в море з біологами, що ставили перед собою завдання вирішити певні конкретні питання. Так, уже восени «Мечников» з групою біологів на чолі з професором І. І. Пузановим сходить в Єгорлицьку затоку.

Думаємо, що незабаром надійдуть заявки на судно і від наших істориків-археологів, і від профспілки. Історики, очевидно, не подумали над тим, що за один день можна відвідати о. Березань і Тарутіно, де знаходяться відомі археологічні пам'ятки, і повернутись до Одеси.

«Мечников» чекає на вас, друзі!
В. БЕЛОУСОВ,
Капітан судна.

Заступник редактора
М. В. ПАВЛЮК.